

Psychosociální pomoc obětem mimořádných událostí zkušenosti psychologické služby MV (tsunami 2004, Egypt 2005)

PhDr. Štěpán Vymětal
vym@mvcv.cz

BACKGROUND

- **Ψ služba MV** = síť Ψ pracovišť PČR a HZS
- **System posttraumatické interv. péče**
- **Mimorezortní spolupráce**
- **Mezinárodní spolupráce**
- **Praktické zkušenosti MV**

SITUATCE

**Několik tisíc Čechů v Asii,
několik stovek českých občanů bylo
přítomno v oblastech zasažených
tsunami**

- 3 den po katastrofě: 300 pohřešovaných Čechů
- 3 týdny po katastrofě: 11 pohřešovaných, 1 tělo identifikováno
- 3 měsíce po katastrofě: 3 identifikace
- dnes: 8 českých občanů zahynulo

**Okolo 500 Čechů bylo vážně psychicky
traumatizováno touto událostí**

SPECIFICKÉ PSYCHOSOCIÁLNÍ POTŘEBY

- Lidé:**
- Zranění a nezranění turisté
 - Pozůstalí, rodiny pohřešovaných osob
 - Rodiny traumatizovaných turistů
 - Profesionálové v asijských destinacích i v ČR

Psychosociální potřeby:

- Ošetření, tišení, ochrana, bezpečí
- Psychologická první pomoc
- Spojení s rodinou, transport domů
- Informace o možných reakcích psychiky na trauma
- Informace o normalitě těchto reakcí
- Orientace v procesech a prostředí
- Znovuposílení osobních kompetencí
- Psychologické poradenství a terapie

LIDÉ

Zranitelné osoby (nebezpečí PTSD):

- Lidé s psycho-traumatem v osobní historii
- Zranění turisté
- Děti, senioři, osaměle žijící lidé
- Pozůstalí

Profil českých turistů:

- Mladí lidé a lidé produktivního věku (Praha, Stčk)
- Vyšší střední třída, celebrity, backpackers, mezinárodně smíšené páry

CENTRÁLNÍ KOORDINACE PSYCHOSOCIÁLNÍ POMOCI

Ústřední krizový management:

- Ministerstvo zahraničních věcí

Centrální koordinace psychosociální pomoci:

- Ministerstvo vnitra prostřednictvím svého psychologického pracoviště v propojení na Ústřední krizový štáb vlády ČR

Hlavní kooperující partneři:

- Ministerstvo zahraničních věcí (10 info linek, práce v Asii, agenti v ČR)
- Ministerstvo obrany (1 army speciál/Thajsko , 1 psycholog – asistence letu)
- Ministerstvo zdravotnictví (1 psycholog+2lékaři/Kolombo, hyg.-epid. linka)
- České aerolinie, a.s. (9 spec. letů/Srí Lanku – 1350 lidí vč. 250-300 Čechů)
- Česká správa letišť, s.p.
- Psychosociální intervenční týmy ČR
- Asociace klinických psychologů + odborníci CISM
- Čs. asociace pracovníků linek důvěry
- EFPA

SLOŽKY SYSTÉMU PSYCHOSOC. POMOCI

- **Psychologická telefonická linka MV**
(27.12.2004 – 31.3.2005, cíl=konzultace, poradenství, přenos info., KI)
- **Tým psychologické asistence MV**
(asist. na letišti, psych. monitoring, KI, 1. psych. pomoc, asist.- odběry DNA)
- **Tvorba a distribuce specifických informačních materiálů**
(příručky, letáky, adresáře, instrukce – tištěné i el.)
- **Aktivace sítě psychosociální pomoci**
- **Komunikace se sdělovacími prostředky**
- **Analytická a výzkumná činnost**

HLAVNÍ CÍLE

- 1) **Stáhnout zpět domů** maximum českých občanů
- 2) **Relevantní informace dodat** maximu "zasažených" českých občanů
- 3) Relevantní informace dodat **záchranářům a profesionálům**
- 4) **Funkční regionální psychosociální síť**

Hlavní východisko:

Poskatestrofické psychické reakce jsou normálními reakcemi člověka na nenormální situaci!

ČÍSLA

- Nonstop krizová pohotovost 1 měsíc
- Psych. asistence – letiště: **1363** lidí ze zasažených oblastí, z toho **250-300** Čechů
- Linka: cca **150** kontaktů (1měsíc)
- Psych. asistence u odběrů DNA – 4 osoby
- Materiály obdrželi: všechny ambasády v as. destinacích, psycholog MO, MZV, MZ, personál ČSA...

ZKUŠENOST

- ☺ **Centrální koordinace**
- ☺ **Flexibilita, kreativita, solidarita**
- ☺ **Ψ asistence, Ψ monitoring**
- ☹ **Neexistence modelového plánu**
- ☹ **Získání databáze „zasažených“ osob**
- ☹ **Péče o profesionály odmítána**
 - ! **Mezinárodní spolupráce**
 - ! **Spolupráce s žurnalisty**

TERORISTICKÝ ÚTOK – EGYPT

Sharm El Sheikh, 23.7.2005 02:00 SEČ
3 výbuchy

SITUACE

- ❖ Egypt'anů: 79 mrtvých, 168 zraněných
- ❖ Cizinců: 9 mrtvých, 32 zraněných

- 1 500 - 2 000 českých turistů na místě
- 1 občan ČR zahynul
- 1 Čech byl zraněn a lékařsky ošetřen
- Několik Čechů měla drobná zranění
- Předčasně se vrátilo 164 Čechů, 12 Slováků

☛ **Vážně psychicky traumatizovaných Čechů: 200**

PSYCHOLOGICKÁ SLUŽBA MV (15 ψψ MV, HZS A PČR)

Centrální koordinace z psychol. pracoviště MV

Dále spolupracovali:

- ČSA
- Ministerstvo zahraničních věcí
- INVIA.CZ
- RIAPS a Centrum krizové intervence Praha
- Pohřební ústav hl. m. Prahy

← Cca **1 100** Čechů přímo osloveno s ψ informacemi

SLOŽKY PSYCHOSOCIÁLNÍ POMOCI

1) Psychologická poradenská linka MV

2) Speciální informační materiály

3) Psychologická asistence speciálních letů

(konzultace, odborné poradenství, první psycholog. pomoc, instruktáž novinářům, distribuce léků, ...)

4) Psychologický monitoring a distribuce tištěných materiálů (letišť Ruzyně, 524 lidí)

5) Analytická a výzkumná činnost

ZDROJE PSYCHICKÉ TRAUMATIZACE

- Bezprostřední ohrožení života
- Přítomnost v místech událostí po výbuchu
- Strach o své blízké, zejm. děti či vnoučata
- Bezpečnostní opatření po útoku
- Vliv sdělovacích prostředků

ZÁKLADNÍ PSYCHOSOC. POTŘEBY

- Dostat se do bezpečí
- Strukturované informace
- Komunikace s příbuznými v ČR
- Tišení
- Rychlý návrat do ČR
- Informace o normalitě ps. reakcí
- Odpočinek
- Následná odborná péče

ZKUŠENOST

- ☺ **Rychlá reakce Ψ služby MV** (spolupráce složek)
 - ☺ **Centrální koordinace**
 - ☺ **Ψ asistence v letadlech**
 - ☺ **Spolupráce s ČSA a s odborem tisku MV**
 - ☹ **Materiálně-technické vybavení ΨΨ MV**
 - ☹ **Traumatizace pozůstalých – média**
 - ☹ **Problematický novinář - spec. let**
- ! Příprava příručky pro novináře**

Děkuji za pozornost!

vym@mvcv.cz